

Over dit boek

Karel en Elegast is een oud verhaal. Het gaat over trouw aan de koning en over verraad. Het is één van de eerste verhalen die in de Nederlandse taal zijn opgeschreven.

De Karel in dit verhaal is Karel de Grote. Die was 1200 jaar geleden koning van een heel groot deel van Europa. Hij was ook koning van wat nu Nederland en België is.

Elegast is een ridder van Karel.

Een ridder is een man van *adel*, die op zijn paard vecht voor zijn koning.

In het verhaal komt ook een andere ridder voor. Dat is Eggerik, die is getrouwd met de zus van koning Karel.

Karel de Grote was erg beroemd. Daarom werden er nog lang na zijn dood verhalen over hem verteld. Zoals *Karel en Elegast*. Want Karel leefde rond 800, en pas eeuwen later is dit verhaal opgeschreven.

Helene Bakker
voorjaar 2014

Koning Karel

Koning Karel ligt op zijn bed. Hij slaapt.

Op het tafeltje naast zijn bed schittert zijn gouden kroon in het licht van de maan.

De kroon ligt klaar voor morgen.

Dan is het *hofdag* en dan moet hij de kroon dragen.

Alle graven en hertogen zijn naar zijn kasteel aan de rivier de Rijn afgereisd. Zij zijn uit bijna heel Europa gekomen. Want zo groot is het rijk van Karel.

Het is drie uur in de nacht als Karel ineens rechtop in bed gaat zitten.

Hij hoort een stem die zegt: 'Sta op! Doe snel uw kleren aan, pak uw wapens en ga naar buiten.

U moet gaan stelen en roven, dat is een bevel van God.'

Verbaasd kijkt Karel om zich heen.

Wie zegt dit? Hij ziet niemand.

'Als u niet opstaat,' gaat de stem verder, 'en als u niet uit stelen gaat, dan loopt het slecht met u af.

Dan bent u morgen dood.

Schiet op, trek snel uw kleren aan.

Pak een *lans* en een *schild* en haal uw paard op.'

Waarom zou ik uit bed gaan om te stelen?, denkt Karel. Ik ben toch geen dief?

Hij kijkt nog eens in het rond.

Maar hij ziet niemand.

Ik zal het wel gedroomd hebben, denkt hij dan.

Hij gaat weer liggen en slaapt verder.

Maar even later schiet hij weer overeind.

‘Sta op,’ zegt de stem opnieuw.

‘U móet uit stelen gaan.

Ik ben door God gestuurd om dit tegen u te zeggen.

Als u niet luistert, dan wordt dat uw dood.’

Karel wordt nu toch een beetje bang.

Wat is dit? Wat heeft dit te betekenen?, denkt hij.

Is er een spook of een duivel hier in de kamer?

Ach, mijn lieve Heer, waarom moet ik gaan stelen?

Ik ben zo rijk. Er is niemand op aarde zo rijk als ik.

Mijn land is zo groot: het gebied tussen Keulen

en Rome is van mij. Van de rivier de Donau in het

oosten tot de woeste zee in het westen, het land

Spanje, en nog veel meer.

Al dat land is van mij. Waarom moet ik dan als een

arme man uit stelen gaan?

Karel denkt nog een tijdje na over die vreemde

opdracht, maar dan vallen zijn ogen weer dicht.

‘Luister goed,’ klinkt de stem weer.

‘Dit is de derde en laatste keer dat u mij hoort.

Sta op, trek uw kleren aan, pak uw wapens en

ga op uw paard uit stelen.

Als u dit niet doet, dan bent u verloren.
Dan zult u morgen, voordat het donker is, dood zijn.
Luister, koning Karel, ga uit stelen.
Dat is wat God wil.'

Karel schiet nu zijn bed uit.
Drie keer, denkt hij, ik heb drie keer dezelfde
boodschap gehoord.
Dat betekent dat het een heilige boodschap is.
Dus moet de opdracht waar zijn.
Ik moet gaan stelen, anders ben ik straks dood.

Maar zoiets vreselijks heb ik nog nooit gedaan.
Hoe kan ik als koning uit stelen gaan?
Straks kom ik nog als een dief in de gevangenis of
word ik opgehangen.
Wat een schande!
Ik geef liever al mijn bezittingen weg, dan dat ik
deze opdracht uitvoer.
Ik ben liever een koning zonder land dan een dief.

Zuchtend loopt Karel naar de stoel waarop zijn
kleden en zijn harnas liggen.
Hij begint zich aan te kleden.
Het ijzeren harnas past hem precies, maar bij elke
stap die hij zet, rammelt het.
Ook dat nog, denkt Karel. Straks maak ik iedereen
wakker met mijn gerammel.

Al mijn gasten. Al die hertogen en graven die hier in mijn kasteel slapen.

Wat moet ik tegen ze zeggen als ze me zo zien?

Moet ik zeggen dat ik 's nachts graag in mijn harnas uit rijden ga?

Ze zullen denken dat ik gek ben.

Ik hoop maar dat niemand me ziet.

Naar buiten

Karel loopt voorzichtig de slaapkamer uit.
Zijn lans heeft hij in zijn ene hand en zijn schild in de andere.

De lange gang voor hem is pikdonker.
Hoe kom ik hier doorheen?, denkt hij.
Langzaam schuifelt hij de gang door. Zijn hart bonkt.
Elke stap die hij zet, klinkt door de gang.
Elk moment verwacht hij dat er een deur open zal gaan. Dat een van zijn gasten hem zal betrappen.
Maar niemand wordt wakker.

Het zweet druipt van zijn voorhoofd als hij het einde van de gang heeft bereikt.
Nu de trap nog.
Daar onderaan liggen zijn wachters te slapen.
Het moet een wonder van God zijn, denkt hij, als die niet wakker worden.
Stapje voor stapje loopt hij naar beneden.
Bij elke stap kraakt de trap en rammelt zijn harnas.
Als hij eindelijk beneden is, hoeft hij nog maar een paar meter te lopen voordat hij bij de deur is.
Maar hij moet wel eerst tussen de slapende wachters door zien te komen.
Voorzichtig gaat hij stap voor stap verder. Hij houdt zijn adem in als hij langs de mannen loopt.
Maar niemand beweegt, niemand wordt wakker.

Eigenlijk zou ik woedend moeten zijn, denkt Karel.
Wat heb ik aan deze wachters?
Ze horen niets, ze slapen in plaats van mijn kasteel
te bewaken.
En ze hebben niet eens de deur op slot gedaan.
Want die gaat gemakkelijk open!

Zo snel als hij kan, loopt hij over de brug naar de
koninklijke stal.
Zijn paard staat daar al te wachten.
Vlug legt hij zijn zadel op de rug van zijn paard en
rijdt weg.
Bij de kasteelpoort liggen de wachters ook in
diepe slaap.
En ook hier krijgt Karel de poort makkelijk open.

Gelukkig, ik ben buiten, denkt Karel, als hij de poort
achter zich sluit.
Hij kijkt opgelucht naar boven, naar de hemel.
‘Dank u dat u iedereen liet slapen, God,’ zegt hij
zacht. ‘Ik hoop dat u mij vannacht blijft helpen.
Dat u mij laat weten waar ik heen moet en mij
moed geeft tijdens deze rooftocht.
Ik vertrouw op u, mijn God.’
Dan gaat Karel weer op zijn paard zitten en rijdt het
bos in.

Spijt

Het is een mooie nacht.

De maan schijnt helder en de sterren schitteren.

Karel kan goed zien waar hij rijdt.

Waar zou ik het beste kunnen beginnen met stelen?, vraagt hij zich af. Waar is de kans het kleinst dat ik gepakt word?

Hij denkt aan al die dieven die bij hem zijn gebracht.

En waar hij recht over moest spreken.

Hij liet ze altijd meteen in de gevangenis stoppen of ophangen.

Zelfs als ze iets kleins hadden gestolen, was hij streng. Hoe meer dieven gevangen werden, hoe beter, vond hij.

En nu moet hij zelf een dief zijn. Nu moet hij zelf stelen en proberen om niet gepakt te worden.

Karel beseft nu dat het leven van een dief niet makkelijk is.

Een dief is altijd op de vlucht en altijd bang om gepakt te worden.

Ook al steelt hij een kleinigheid, hij krijgt altijd een zware straf.

Ik ben veel te streng geweest, denkt Karel vol spijt.

Ik heb zoveel dieven laten ophangen voor een kleine diefstal.

Dieven die honger hadden en een brood of een ham pikten van rijke mensen, heb ik dezelfde straf gegeven als dieven die arme mensen beroofden. Waarom ben ik zo streng en oneerlijk geweest?

Hij moet aan Elegast denken, de ridder die één keer in de fout was gegaan.

Wat bezielde me?, denkt Karel.

Waarom heb ik hem zo zwaar gestraft?

Zijn kasteel en al zijn land heb ik van hem afgepakt.

Ik heb hem weggejaagd en gezegd dat ik hem nooit meer wilde zien.

Dat was veel te streng.

Ik heb gehoord dat Elegast hier ergens in de bossen rondzwerft.

Om in leven te blijven moet hij wel stelen.

Wat heb ik hem toch aangedaan?

Ik heb ook gehoord dat Elegast nooit arme mensen berooft, maar alleen rijke reizigers zoals bisschoppen en priesters.

Hij stoot ze van hun paard. Pakt dan hun zilver, goud en edelstenen en gaat er met hun paarden vandoor.

Veel mensen hebben geprobeerd om hem te vangen, maar niemand is dat nog gelukt.

Hij is iedereen te slim af.

Ik wil wel samen met Elegast uit stelen gaan,
denkt Karel. Hij is een edele dief.
En hardop bidt hij: 'Goede God, kunt u daarvoor
zorgen?'